VI.. 33 Jestliže se Vědomí uvolí k nahlížení dvojnosti, pak vnímá dvojnost.

VASIŠTHA se zeptal: Jak vznikne v neomezeném Vědomí dvojnost čili dualita a jak tato dualita, hluboce zakořeněná neustálým utvrzováním po nespočet věků, zase zmizí?

ŠIVA pokračoval: Neomezené všudypřítomné Vědomí je tu neustále, proto rozmanitost a dualita nejsou možné, nemají smysl. Představa jednoho vzniká tam, kde je představa dvou, a naopak. Je-li rozmanitost nahlížena tak, že pochází z Vědomí, pak je tomu právě tak. Příčina a následek jsou ve své podstatě jedno a totéž. Podstata je nedělitelná. Vědomí ztotožněné s objektem je navždy Vědomí a všechny proměny jsou pouhé představy. Prohlašovat, že jsou na hladině oceánu vlny, je jako tvrdit, že na hladině plavou hory stvořené z vody. Jsou snad vlny něco jiného než vody oceánu? Samo Vědomí je „tímto“, „tamtím“ i „tím uprostřed“. Je tedy jedním i druhým objektem a zároveň tím, co vnímá proměnu. Toto jediné neomezené Vědomí má různé názvy jako *Brahman*, Skutečnost, Bůh, Šiva, Prázdno, Jedno nebo nejvyšší Já.

To, co je za všemi formami a stavy vědomí, To, co je nejvyšší Já a označuje se jako čiré Vědomí, to slovy nelze popsat. To, co je tu vnímáno, je samo o sobě nedělitelné. Jestliže se Vědomí uvolí k nahlížení dvojnosti, což je označováno jako *upanajana*, pak vnímá dvojnost, dualitu.[7] Omezí se vlastními představami a ty vyvolají vznik hmotného světa. Zakoušení objektů posílí přesvědčení o jejich skutečnosti a na věrohodnosti pak získá pocit ega, který se tím upevní a přijme roli toho, kdo koná činy a zakouší zážitky. A to, co byla na začátku shoda náhod, se brzy stane ustálenou skutečností.

Přesvědčení o existenci zlých duchů tyto zlé duchy vytvoří. Víra v dualitu ustaví dualitu, ale jakmile je poznáno neduální Bytí, dualita zmizí. Víra či přesvědčení vyvolají rozmanitost, a jakmile je tato představa opuštěna, je rozmanitost pryč. Myšlení, představivost a přesvědčení způsobují utrpení. Opustit takové myšlení nepřinese žádnou bolest! Pokud živíme představy a myšlenky, přijde utrpení. A pokud myšlenky a představy nevzniknou, je utrpení pryč. Je v tom snad něco složitého? Všechny myšlenky a představy vedou k utrpení, zatímco nemyšlení znamená čiré blaho. Dovol, ať oheň poznání spálí všechny tvé představy, a spočiň v klidu, míru a nejvyšší blaženosti. Nahlédni jedno jediné neomezené Vědomí.

Král se cítí jako ubožák jen do té doby, dokud zapomíná na skutečnost „jsem král“. Jakmile se mu vrátí poznání, že je král, jeho utrpení zmizí. Jakmile přejde období dešťů, není možné, aby se obloha zakryla mraky. Jakmile je nazřeno neomezené Vědomí, zmizí navždy oblaka nevědomosti.

7 *Upanajana* však zároveň označuje posvátné vlákno učení *véd*. (Pozn. Svámí Vénkatéšánanda)